

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою комунального закладу «Первомайський ліцей № 5 Первомайської міської ради Харківської області»
Протокол від 03.06.2024 № 9

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор комунального закладу «Первомайський ліцей № 5 Первомайської міської ради Харківської області»

О. СТОЦЬКА
«03» червня 2024 року

**Освітня програма
для 8-9 класів
комунального закладу «Первомайський ліцей №5
Первомайської міської ради Харківської області»**

Освітня програма
для 8-9 класів
комунального закладу «Первомайський ліцей №5
Первомайської міської ради Харківської області»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма для 8-9 класів комунального закладу «Первомайський ліцей 5 Первомайської міської ради Харківської області» (далі - заклад загальної середньої освіти) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Освітня програма для 8-9 класів комунального закладу «Первомайський ліцей 5 Первомайської міської ради Харківської області» (далі - Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом загальної середньої освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі - Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчального плану закладів загальної середньої освіти II ступеня з навчанням українською мовою (додаток 1);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм

(додаток 2), зміст навчальних програм розміщений на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України;

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТА ОРІЄНТОВНА ТРИВАЛІСТЬ І МОЖЛИВІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, ПРЕДМЕТІВ, ДИСЦИПЛІН

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 8-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2467,5 годин/навчальний рік: для 8-х класів - 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів - 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладів загальної середньої освіти II ступеня з навчанням українською мовою (додаток 1).

Навчальний план закладів загальної середньої освіти II ступеня з навчанням українською мовою (далі - навчальний план) дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану, Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Навчальний план містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти

незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

На основі навчального плану заклад загальної середньої освіти складає на кожен навчальний рік річний навчальний план з конкретизацією варіативної складової.

Варіативна складова навчального плану визначається закладом загальної середньої освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в річному навчальному плані закладу загальної середньої освіти.

Варіативна складова річного навчального плану використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (етика, історія релігій та культур, риторика, логіка, рідний край, хореографія, креслення, основи споживчих знань, світ професій тощо). Оцінювання навчальних досягнень учнів з курсів за вибором, спецкурсів затверджується щорічно рішенням спільного засідання педагогічної ради і Ради закладу;

індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як

інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту річний навчальний план закладу загальної середньої освіти повинен містити усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчального плану цієї Освітньої програми.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових робочого навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад загальної середньої освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради закладу загальної середньої освіти при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музичне мистецтво, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп

загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Обсяг навчального навантаження при організації дистанційного навчання не зменшується та реалізується в синхронному та асинхронному режимах.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі, а саме, розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних і неформальних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>

3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.</p>

6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими

надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності,</p>

	старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду.

Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітнє середовище засноване на повазі до особистості учня та визнанні пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримці пізнавального інтересу та наполегливості. визнанні унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації, дотримання принципів академічної доброчесності учасників освітнього процесу.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 01 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Освітня програма забезпечує можливості для побудови індивідуальних траєкторій навчання здобувачів базової середньої освіти.

За потреби в закладі може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти.

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Дистанційне навчання осіб із особливими освітніми потребами може передбачати залучення допоміжних технологій дистанційного навчання (озвучування даних з екрану, голосове введення тексту, субтитри, клавіатури зі спеціальними можливостями тощо) з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів таких осіб.

Для успішної реалізації дистанційного навчання забезпечується:

- залучення батьків до консультування щодо особливостей організації процесу дистанційного навчання;
- повторення та актуалізація раніше вивченого матеріалу;
- урахування індивідуальної працездатності дитини відповідно до стану її здоров'я;
- моніторинг динаміки втомлюваності;
- дотримання режиму дня, заснованого на наукових рекомендаціях;
- спокій, впевненість і позитивні емоції педагогів та батьків.

ПЕРЕЛІК ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

Освітня програма укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання

здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захисту персональних даних в електронному освітньому середовищі, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності, вправ для очей, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час).

Для забезпечення дистанційного навчання вчитель/ка може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси на свій вибір.

Використання інформаційно-телекомунікаційних систем, комунікаційних онлайн сервісів та інструментів під час дистанційного (змішаного) навчання схвалюється рішенням педагогічної ради.

Організація дистанційного навчання має забезпечувати регулярну та змістовну взаємодію суб'єктів навчання, з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів, а також здійснення ними самоконтролю під час навчання.

Педагогічні технології навчання, що використовують вчителі закладу:

- особистісно-орієнтоване навчання;
- технологія розвитку критичного мислення;
- інформаційно-комунікаційні технології;
- інтерактивне навчання;
- технологія проектного навчання;
- ігрові технології;
- технологія «Створення ситуації успіху»;
- здоров'язберезувальні технології;
- технологія проблемного навчання;
- технологія ситуативного моделювання;
- технологія диференційованого навчання;
- техніка ментальних карт;
- технологія кооперативного навчання;
- технологія опрацювання дискусійних питань;

- BYOD (Bring Your Own Device)
- міні-дослідження.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, дистанційне або змішане навчання тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з

виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео- уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання передбачає навчальні, корекційно-розвиткові заняття, вебінари, онлайн форуми та конференції, самостійну роботу, дослідницьку, пошукову, проєктну діяльність, навчальні ігри, консультації та інші форми організації освітнього процесу, визначені цією освітньою програмою закладу освіти і навчальними програмами з окремих предметів (інтегрованих курсів).

Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних та корекційно-розвиткових занять, консультацій, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо, графічної та текстової інформації в синхронному або

асинхронному режимі.

Організація синхронного режиму навчання здійснюється шляхом проведення онлайн-занять, індивідуальних консультацій за допомогою сервісів Google Meet , Zoom.

За умов асинхронної організації освітнього процесу можуть застосовуватися різні форми цифрового та онлайн навчання: записані презентації, такі як слайд-шоу та відео; електронну пошту; дошки для обговорень; групи в соціальних мережах або Viber тощо. Також надаються покрокові інструкції опрацювання теми та досягнення очікуваних результатів навчання.

Завдання для асинхронного виконання можуть бути як індивідуальними, так і груповими, а також передбачати участь у спільних обговореннях у режимі текстових чи відеофорумів.

За умов асинхронної організації освітнього процесу проводяться консультації (індивідуальні, групові) та повідомляється учням та їх батькам графік доступності для надання допомоги в процесі індивідуальної роботи за визначеним способом зв'язку.

Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей тощо), заклад освіти забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

Навчальні заняття з предметів художньо-естетичного, фізкультурно-оздоровчого та технологічного циклів розпочинаються проведенням інструктажу з безпеки життєдіяльності для учнів і потребують обов'язкового візуального контакту під час синхронного режиму навчання.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 5-9-х класах підлягають поточному та підсумковому (тематичному, семестровому, річному

оцінюванню, учні 9-х класів - державній підсумковій атестації). Оцінювання здійснюється в балах за 12-бальною шкалою оцінювання відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 №1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів з базових дисциплін в системі загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 року № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти».

Педагогічні працівники, урахувавши загальні тенденції трансформації освітнього процесу, застосовують також формувальне оцінювання, принципи самооцінювання і взаємооцінювання для учнів 5-9-х класів, розроблені чіткі критерії оцінювання робіт.

Технологія здійснення семестрового і річного оцінювання може бути модифікована за рішенням педагогічної ради відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо організації оцінювання результатів навчання учнів в умовах воєнного стану в Україні.

Оцінювання результатів навчання учнів під час дистанційного навчання проводиться за видами оцінювання, визначеними спеціальними законами, і відповідно до критеріїв, визначених Міністерством освіти і науки України.

Оцінювання результатів дистанційного навчання учнів відбувається дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференції або інших засобів зв'язку та інструментарію оцінювання, визначеного цією освітньою програмою з дотриманням академічної доброчесності.

З метою оцінити індивідуальні досягнення учнів може бути використано метод оцінювання портфоліо.

Якщо під час дистанційного навчання учні не мали доступу до інтернету й цифрових ресурсів, їх рівень знань оцінюється після відновлення очного навчання. Якщо дистанційне навчання тривале і є можливість та готовність до співпраці з боку батьків чи законних представників дитини, виконані роботи

дитини можуть бути надіслані вчителю поштою.

Щороку педагогічні працівники оголошують критерії, правила та процедури оцінювання учнів з навчального предмету у цілому, для кожного типу робіт та кожної роботи зокрема.

Критерії оцінювання з кожної навчальної дисципліни, що вивчається учнями класу, розміщені на особистому інформаційному ресурсі вчителя, а також опубліковані на відповідній тематичній сторінці офіційного сайту закладу.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

механізм проведення внутрішнього моніторингу та контролю за якістю дистанційного навчання;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти є покращення якості освітньої діяльності і забезпечення міцної основи для ініціатив щодо ефективності та сталого розвитку закладу шляхом:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація безпечного, комфортного, сприйнятого соціально-психологічного освітнього середовища закладу загальної середньої освіти,

моніторинг якості дистанційного навчання,

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;

вдосконалення якості організаційно-управлінської компетентності.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Комунальний заклад «Первомайський ліцей 5 Первомайської міської ради Харківської області» є опорним закладом повної загальної середньої освіти I - III ступеня, що забезпечує потреби громадян у повній загальній середній освіті.

Комунальний заклад «Первомайський ліцей 5 Первомайської міської ради Харківської області» формує свою освітню програму закладу загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), використовуючи в повному обсязі запропоновану Типову освітню програму закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Освітня програма сформована на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу загальної середньої освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу загальної середньої освіти вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу загальної середньої освіти.

На основі освітньої програми заклад загальної середньої освіти складається і затверджується річний навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Додаток 1
до освітньої програми для 8-9 класів
комунального закладу «Первомайський ліцей
№ 5 Первомайської міської ради Харківської
області», складений відповідно до
таблиці 1 Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II
ступеня, затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки України від
20.04.2018 № 405

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		8	9
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Іноземна мова	3	3
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	-	-
	Образотворче мистецтво	-	-
	Мистецтво	1	1
Математика	Математика	-	-
	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-
	Біологія	2	2
	Географія	2	1,5
	Фізика	2	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура**	3	3
Разом		28,5+3	30+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3	3
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31,5+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Додаток 2
 до освітньої програми для 8-9 класів
 комунального закладу
 «Первомайський ліцей № 5
 Первомайської міської ради
 Харківської області»

Перелік навчальних програм
 для учнів 8-9 класів
 комунального закладу «Первомайський ліцей 5
 Первомайської міської ради Харківської області»

№ з/п	Навчальна дисципліна	Клас	Назва програми	Рік та видавництво	Тип	Ким дозволена до використання (ким затверджена)
1.	Українська мова	8-9	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи». Г.Т.Шелехова,	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
2.	Українська література	8-9	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи».	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
3.	Іноземна мова (англійська)	8-9	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова.	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
4.	Зарубіжна література	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804

5.	Історія України	7-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи».	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
6.	Всесвітня історія	7-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи».	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
7.	Основи правознавства	9	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Т.О.Ремех, О.Муза та ін.	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
8.	Мистецтво	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи». Л.Масол, О.Коваленко, Г.Сотська та ін.	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
9.	Алгебра	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5-9 класи» (колектив авторів).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
10.	Геометрія	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5-9 класи» (колектив авторів).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
11.	Біологія	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
12.	Географія	8-9	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія.	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
13.	Фізика	8-9	Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
14.	Хімія	8-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (колектив авторів).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
15.	Основи здоров'я	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 5-9 класи» (колектив авторів).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804

16.	Фізична культура	5-9	Навчальна програма з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти. 5-9 класи (авт. М.В.Тимчик, Є.Ю.Алексеїчук, В.В.Деревянко, Т.А.Дмитрієва, Е.А.Єрьоменко, І.Р.Захарчук, О.М.Лакіза, В.О.Сілкова).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407
17.	Трудове навчання	5-9	Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів.	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
18.	Інформатика	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5-9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів).	2017 Сайт МОН України	Державна	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804